

Chefen – nyckeln till framtiden

När sjukvårdens utmaningar diskuteras brukar det framtida finansieringsbehovet ofta framhållas. Hur vi ska kunna tillgodose en vård av hög kvalitet till en befolkning som blir både äldre och mer krävande. Andra utmaningar som nämns är hur vi ska få snabbare spridning av nya rön och metoder, liksom bättre tillgänglighet och minskade skillnader i vården.

Vad som däremot tenderar att hamna i skymundan är hur vi ska klara den framtida försörjningen med goda ledare i sjukvården, att vi framöver kan säkra ett professionellt ledarskap i vården som ser individen och har överblick över hela verksamheten. Detta är synd – eftersom det goda ledarskapet på många sätt är nyckeln till framtiden.

Hälsö- och sjukvården är en komplex verksamhet. Här är personalens kunskap och förmåga att omsätta vetenskap i praktisk verksamhet den största tillgången. Chefen är den som ska styra verksamheten mot uppsatta mål och skapa engagemang och delaktighet hos sina medarbetare.

Chefen ska leda verksamheten till utveckling, effektivisering och förnyelse. Inte minst ska chefen kunna rekrytera och ta vara på olika nyckelpersoners kapacitet. I takt med att kraven ökar på vad sjukvården ska åstadkomma blir ledarskapet allt viktigare.

Dessvärre finns tecken på att chefsförsörjningen i vården är hotad. Inom några år kommer en stor del av cheferna i den landstingskommunala sektorn att gå i pension. Beräkningar visar på totalt 25 000 chefspensioneringar mellan åren 2005 och 2014, när 40-talistgenerationen fasas ut.

Ett annat skäl till oro är signaler om att chefsrollen inom sjukvården inte alltid upplevs som särskilt attraktiv. Omsättningen på chefer inom vårdsektorn är dessutom mycket stor. På många håll det är det också omvittnat svårt att rekrytera chefer till lediga befattningar.

Ett krafttag i chefsfrågan borde därför ligga i täten på den vårdpolitiska dagordningen.

Naturligtvis sker arbetet på olika håll. Bland annat har Sveriges Kommuner och landsting i samarbete med ett tiotal landsting utarbetat en modell – assessment center – för att hjälpa landsting med re-

krytering och utveckling av chefer.

Capio S:t Görans sjukhus, Sahlgrenska universitetssjukhuset och Region Skåne har särskilda ledarskaps-ST. Sakta men säkert ökar forskningen på chefs- och ledarskapsområdet. De två största partierna i riksdagen, Moderaterna och Socialdemokraterna, har lyft in ledarskapet som centrala punkter i sina sjukvårdspolitiska program.

Frågan är dock om tillräckligt görs och med tillräcklig kraft.

Med anledning av en motion från senaste fullmäktigemötet har förbundet under året dragit i gång ett projekt under namnet »Chef i vården». Projektet handlar initialt om att kartlägga vilka som innehar chefsbefattningar och hur läkarkåren ser på chefsrollen.

Som ett led i detta skickar vi i dagarna ut en stor webbenkät till 3000 medlemmar. Vi ställer frågor om varför medlemmarna valt eller valt bort att bli chef, om chefs situation och vad som kan göra rollen attraktiv. Projektets underliggande tes är att läkare med sina kunskaper om sjukvårdens processer har särskilt goda förutsättningar att axla chefsrollen – och därför också bör göra det.

Vad krävs då för att förmå läkarkåren att ta chefspositionen? Vilken roll spelar faktorer som möjlighet att tillägna sig kompetens i ledarskapsfrågor, att det finns en tydlig chefkarriär – där läkare tidigt får ta ansvar och leda delar av verksamheten – och att det finns stöd för chefer i form av vidareutbildning och nätverk med andra chefer?

Organisationsform och möjligheten till eget inflytande över sin vardag bidrar sannolikt till att läkare väljer en chefsroll.

Ett exempel på hur driftsformen påverkar val av karriärväg är vårdvalet, som medfört markant fler vårdcentraler med läkare som chefer. Det är även viktigt att chefsfrågor får utrymme i vårdmedier. Liksom att fler positiva aspekter i ledarskapet lyfts fram.

Enkäten syftar främst till att ge förbundet en djupare kunskap om faktorer som skulle göra ledarskapet mer attraktivt. Genom att bland annat kunna rangordna vilka omständigheter som är viktigast får förbundet en bra grund att stå på i sitt påverkansarbete. Därför vill vi avsluta med en uppmaning: Har ni fått webbenkäten – svara på den! Ta chansen att bidra till en klok förbundspolitik i chefsfrågan för medlemmarnas och vårdens bästa. ■

Illustration: Annika Huett

»Dessvärre finns tecken på att chefsförsörjningen i vården är hotad.«

HEIDI STENSMYREN
andre vice ordförande i Läkarförbundet

PER JOHANSSON
utredare vid Läkarförbundet

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm